

Кэнтик киэн хардыынан сайдар

Мин Уөһээ Бүлүү улуунун Кэнтик нэһилиэгин олобун-
дьяһабын кытары билсэн баран, манна «куорат-саад»
чэлгийэн тахсыабар итэбэйдим.

«Көмүс күһүн-2016» Бүтүн Арассыыйатаабы норуот хаһаайыстыбатын
бырамысыланнаһын быыстапкатыгар Саха сирин икки нэһилиэгэ кыһыл көмүс

мэтээли ыллылар. «Тыа сириҥ олохтоохторун этиилэрин олоххо киллэриигэ бастын бырайыак» диэн номинацияҕа Уөһээ Бүлүү улууһун Кэнттик нэһилиэгэ, «Тыа сиригэр олорорго тупсабай усулуобуйаны тэрийии» номинацияҕа Чурапчы улууһун Одьулуун нэһилиэгэ кыһыл көмүс мэтээллэри тутаннар, 64 регион 2,5 тыһыынча кыттааччыларыттан бастыгнара буолалларын туоһулаатылар.

Мин бүгүн Кэнттик нэһилиэгин баһылыгын **Валерий Валерьевич Николаевы** кытары көрсөн кэпсэттим. Кини баһылыктаабыт түөрт сылын иһигэр Кэнттик биллэрдик тупсубутун олохтоохтор бэлиэтииллэр. Дьэ, эрэ, баһылык уонна олохтоохтор биир сүбэнэн үлэтииллэрин түмүгэр «куорат-саад» да оноруоцца сөбүн биир кыра нэһилиэк холобуругар көрүүххэ.

Бастаан оскуола дьиэтэ дьэндэйбитэ

—Өссө мин баһылыктыам иннинэ, Кэнтиккэ 220 миэстэлээх сана оскуола тутулан 2010 сыллаахха үлэбэ киирбитэ. Онтон ыла олохтоохтор сүргэлэрэ көтөбүллүбүт буолуохтаах. 2012 сыллаахха баһылык буоларбар, нэһилиэгим дьоно миигин инникитин да өйүөхтэрэ көстөр этэ.

Редакцияттан

Түөрт сыл иһигэр Кэнтиккэ туох оноһулунна?

- *«Тыа сириҥ туруктаахтык сайыннарыы» бырагырааманан 73 уһаайбаны хабар икки микрооройуону гаастаабыттар, электрическэй уот линиятын тардыбыттар.*
- *2013 сыллаахха Тыа сириҥ сылыгар биллэриллибит «Тыа сириҥ бастыҥ дьиэтэ», «Олорор кыбартаалы тупсаҕай гына тэрийии» диэн куонкурустарга кыайбыттар. Бастыҥ дьиэлээхтэринэн Кэнтик киэн туттар ыала Ойуровтар буолбуттар. Иккис куонкуруска кыайыыларын иһин 5 мөл солк. суумалаах харчынан наҕараадалаабыттар. Онтон 4 мөл. 700 солк. бөһүөлэк иһинээҕи суолу онорууга, 300 тыһ. солк. уулуссаны сырдаттыыга ыппыттар. Билиҥҥи туругунан бөһүөлэк суолун 70%-на оноһуллубут.*
- *2014-2016 сылларга эмиэ «Тыа сириҥ туруктаахтык сайыннарыы» бырагырааманан субсидия ыланнар, учууталларга, эдэр ыалларга чааһынай 20 дьизни туттарбыттар.*
- *Улуу Кыайыы 70 сылыгар Кэнтиктэн Аҕа дойду Улуу сэриитигэр кыттыбыт байыастарга пааматынньык туруорбуттар. Ол туһунан баһылык Валерий Николаев бу курдук этэр: «Нэһилиэкпитигэр 1980 сыллаахха туруоруллубут Улуу уоттаах сэрии толоонугар баран охтубут байыастарга анаммыт пааматынньык баара. Уөһээ Бүлүү нэһилиэктэриттэн саамай элбэх киһи Кэнтиктэн барбыт. 192 сэриигэ ыңырыллан барбыт дьонтон 128-на төннүбэтэх. 1980 сыллаахха сэрии толоонугар сырдык тыыннара быстыбыт дьонго эрэ аналлаах пааматынньык туруорбуттара. Ол иһин былырыын сэриигэ баран өлбүт уонна этэнгэ төннөн кэлэн, төрөөбүт дойдуларыгар үлэлээбит дьоммутугар анаан үйэлээх уоттаах пааматынньык туруордубут».*
- *Кэнтиктэр биир саамай киэн туттар эбийиэктэринэн оҕолуун-кыралыын сынньанар, дьарыктанар былаһаакка буолар. «Уөһээ Бүлүү үрдүнэн*

манньк үчүгэй былаһаакка суох быһыылаах», — диэн олохтоохтор кизн тутталлар. 22 дьарыктанар тэриллэрдээх, сирэ анал бүрүөһүннээх, сынньанар зоналаах бэртээхэй былаһааккаҕа олохтоохтор улахан тымныылар түһүөхтэригэр диэри дьарыктанан, эттэрин-хааннарын тэнитэр бадалаахтар. Киһи кэрэхсиирэ диэн, бу былаһаакка федеральнай, өрөспүүбүлүкэ уонна муниципальнай бюджет үптэрин көмөтүнэн эрэ тутуллубут диэбэккин, нэһилиэнньэ бэйэтин кылаатын — 700 тыһ. солк. сууманы киллэрбит — субуотунньуктаан, үп хомууйан.

- *Быйыл 75 миэстэлээх оҕо саадын санга таас дьуэтэ бөһүөлэккэ дьэндэйдэ.*
- *Кэнтик нэһилиэгэ 2015 сылга 18 мөл. солк. бюджеттаах эбит буоллабына, 29 мөл. солк. суумалаах үлэ ыппыт. Ол барыта — гранна, куонкурустарга кыайан эбии субсидия көрүллүбүтүн суотугар.*

Күрэстэһии баар буолуохтаах

— Кэлинни кэккэ сылларга тыа сиригэр болжомто улахан. Сылын ахсын тыа нэһилиэктэригэр тупсарыы үлэлэригэр диэн 1 мөл. солк. биэрэллэр. Быйыл Нэһилиэнньэлээх пууну тупсарыы сылынан ол суумаҕа эбии 500 тыһ. солк. биэрдилэр. Ол эрэри, мин урукку үлэ халыыбыттан тэйэн, үлэбэ саналыы сыһыаны ордоробун. Билигин бырабыыталыстыба түмүктээх үлэни көбүлүүр сорукутаах. Холобур, баһылыктар сийиэстэригэр үбүлээһин харчытын муниципальнай тэриллиилэргэ барыларыгар тэнник түнэтиэххэ диэн этии киллэрбиттэрэ. Бу олох сыһа дии саныыбын. Бүлүүһэбэ ууран аҕалан биэрии үтэр күүһэ суох. ОДьКХ министиэристибэ араас куонкурустары биллэрэр, үлэни

көбүлүүр федеральной, өрөспүүбүлүкэ бырагыраамалара элбэхтэр. Онон бэйэ-бэйэбитин кытта күрэстэһэн, бастын буоларга дьулуһан, баһылыктар дьоммут-сэргэбит туһугар үлэлиирбит наада.

Дьонум-сэргэм көмөтүнэн

— Баһылык быһыытынан үлэбэр дьонум-сэргэм миигин инникитин өйүөхтэригэр эрэммитим. Ол курдук, нэһилиэк депутаттарыттан саҕалаан хас биирдии киһитигэр тийэ ситимнээхтик үлэлиибит. Холобур, нэһилиэнньэлээх пууну тупсарыыга биэрэр мөлүйүөн солкуобайдарын эһиил ханнык үлэбэ ыытарбытын билингниттэн бары кыттыһан былаанныы сылдыабыт. Депутаттар, нэһилиэк активистара этии киллэрэллэр. Ону бары ырыналаан көрөбүт. Сессияба киирэн туруорсабын.

Кэлэктибинэн быһаарыыны ылыныы – бу саамай сөптөөх. Мин тутуһар быраабылам – нууччалыы өс хоһоонунан эттэххэ, «паровоз иннигэр сүүрэ сатаабарпын». Баһылык буолан баран, оскуола, култуурунай киин, оҕо саадын уонна да атын тэрилтэлэр салайааччыларын мунньан, бииргэ үлэлэхэр туһунан быһаарбыппыт. Хамаанда буолбуппут. Хамаанданан үлэ түмүгэр Кэнттик киэн хардыынан сайдар, кизрэкэйэр. Инникитин да былааммыт элбэх!

Сардана Кузьмина.

(<http://news.iltumen.ru> сайтан ыллым)